

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2020-5-020
Karar Sayısı : 20-32/396-178
Karar Tarihi : 02.07.2020

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Çiğdem TUNÇEL, Mert ÖZMEN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - SNR Tasarım Mimarlık Mobilya Reklam Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Göknur MERCAN
Yıldırım Mah. Kızılırmak Sok. No:14/2 Bayrampaşa/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Tema Fuarcılık A.Ş.
Kazım Dirik Mah. 375. Sok. No:18 K:2 D:203 Piramit İş Merkezi
Bornova/İzmir

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Tema Fuarcılık A.Ş.'nin stant kurulum onayı vermemek suretiyle SNR Tasarım Mimarlık Mobilya Reklam Sanayi Tic. Ltd. Şti.'yi fuar alanına sokmayarak hizmet vermesini engellediği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Tema Fuarcılık A.Ş.'nin (TEMA) 12-15 Mart 2020 tarihlerinde İzmir Evcil Hayvan Ürün Malzeme ve Aksesuar Tedarikçileri Fuarı'nı (PET İZMİR) düzenlediği,
- Fuarlara yönelik stant kurulum faaliyetinde bulunan SNR Tasarım Mimarlık Mobilya Reklam San. Tic. Ltd. Şti.'nin (STANDSAL), PET İZMİR katılımcılarının bir kısmı ile stant kurulum hizmeti sunmak amacıyla görüştüğü, buna ilişkin alt çalışmaları ve ön hazırlığı tamamlayarak sözlü olarak anlaşmalar sağladığı¹,
- Ancak, STANDSAL'ın fuar katılımcıları ile sözlü anlaşmalar yapmasından yaklaşık 10 gün sonra TEMA yetkilileri tarafından WhatsApp mobil uygulaması aracılığıyla fuar katılımcılarına mesaj gönderildiği, bu mesajlarda fuar katılımcılarının stant projesinin teknik olarak onaylanması şartı ile istedikleri firmalardan stant kurulum hizmeti alabileceklerinin, bununla birlikte STANDSAL ve Stand Atölyesi isimli firmalar için stant kurulum onayı verilmediğinin bildirildiği,
- Bu çerçevede, TEMA'nın herhangi bir yasal gerekçe sunmaksızın STANDSAL'a stant kurulum onayı vermediği, STANDSAL'ın bu nedenle PET İZMİR fuar alanına giremediği ve anılan fuarda katılımcılara hizmet veremediği

belirtilmiş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun/Kanun) ihlal edildiği iddia edilmiştir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 20.02.2020 tarih ve 1798 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 08.05.2020 tarih ve 2020-5-020/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 14.05.2020 tarihli Rekabet Kurulu (Kurul) toplantısında görüşülmüş ve 20-

¹ STANDSAL, bu anlaşmalara ilişkin herhangi bir yazılı belge sunmamıştır.

24/316-M sayılı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bu karar uyarınca düzenlenen 25.06.2020 tarih ve 2020-5-020/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; önaraştırma konusu iddialarla ilgili olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikayetin reddedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Başvuru Sahibi: SNR Tasarım Mimarlık Mobilya Reklam San. Tic. Ltd. Şti. (STANDSAL)

- (5) STANDSAL, 2017 yılında İstanbul'da yerleşik bir teşebbüs olarak faaliyete başlamıştır. Şirketin ana faaliyet alanı stant üretimi ve kurulumu yapmaktır. Grafik tasarımlarını ve atölye çalışmalarını da kendisi yapan şirket, ağırlıklı olarak fuarlarda ve kongrelerde stant kurulum hizmeti verdiğini, ilaveten bu hizmet sonucunda edindiği müşterilerinden gelen talepler üzerine sergi salonları ve mağaza kurulumları da gerçekleştirdiğini ifade etmektedir.
- (6) Şirketin ana faaliyeti olan fuar ve kongre standı kurulumu bakımından, hizmet sunumunda sektörel ya da coğrafi bir ayırımın söz konusu olmadığı, tüm sektörlerle yönelik olarak yurt içinde ya da yurt dışında düzenlenen fuarlarda ve kongrelerde stant kurulum hizmeti verebileceği anlaşılmaktadır.

I.2. Hakkında İnceleme Yürütülen Teşebbüs: Tema Fuarcılık A.Ş. (TEMA)

2016 yılında kurulmuş olan TEMA'nın faaliyet konusu; genel fuarlar, ihtisas fuarları, tüketici fuarları, tek ülke fuarları ve tek firma sergileri düzenlemek, fuarcılık faaliyetinin tanıtımı amacıyla her türlü yayıncılık, reklamcılık, tanıtım ve organizasyon faaliyetinde bulunmak ve fuar konusu ile ilgili olmak kaydıyla kongre, seminer vb. organize etmek olarak belirtilmiştir.

- (7) TEMA, faaliyete başladığından itibaren yılda bir kez olmak üzere "PET İZMİR" adıyla evcil hayvan ürün, malzeme ve aksesuarları fuarı düzenlediğini, başkaca bir fuar düzenlemediğini yahut bir ortaklaşa fuar düzenlenmesinde yer almadığını ifade etmiştir.
- (8) 2017-2019 yıllarında İzmir'de Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde gerçekleştirilmiş olan PET İZMİR, 2020 yılında İzmir Fuarcılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Tic. A.Ş.'nin işlettiği Fuar İzmir fuar alanında gerçekleştirilmiştir. 2020 yılında dördüncü kez düzenlenmiş olan PET İZMİR fuarının son üç yıldaki katılımcı ve ziyaretçi sayıları ile toplam stant alanı büyüklüğüne aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 1- PET İZMİR Fuar Sonuçları

Yıl	Katılımcı Sayısı	Ziyaretçi Sayısı	Stant Alanı (m ²)
2018	(.....)	(.....)	(.....)
2019	(.....)	(.....)	(.....)
2020 ²	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: TEMA			

² 2020 yılında fuarın Fuar İzmir'de yapılmasıyla birlikte katılımcı sayısında ve stant alanında görülen yüksek artışa rağmen ziyaretçi sayısındaki ciddi azalışın Covid-19 pandemisiyle ilgili olduğu değerlendirilmektedir.

I.3. İlgili Pazar

- (9) Fuarların temel bileşenleri;
- İşlettiği fuar alanlarını fuar düzenleyicilerine tahsis eden fuar alanı işletmecileri,
 - Alan tahsis sözleşmesiyle fuar alanı işletmecisinden fuar alanını temin ederek gerekli diğer hizmetleri de ilgili kaynaklardan sağlayan ve nihayetinde katılımcılar ile ziyaretçileri bir araya getiren fuar düzenleyicileri,
 - Ürünlerini, hizmetlerini ve işletmelerini tanıtmak ya da satış yapmak üzere fuar düzenleyicisi ile yapmış oldukları sözleşme çerçevesinde fuara katılan ve kendisine tahsis edilmiş alanda ürünlerini sergileyen fuar katılımcıları,
 - Ziyaretçiler,
 - Fuarın gerçekleştirilmesine yönelik olarak alan işletmecisine, düzenleyiciye ya da katılımcıya yan hizmetler (stant kurulumu, güvenlik, temizlik, nakliye, yeme-içme vb.) sağlayan teşebbüsler

olarak sıralanmaktadır³.

- (10) Dosya konusu başvuru çerçevesinde, hizmet sağlayıcısı olarak fuar katılımcılarına stant kurulum hizmeti sunan STANDSAL, PET İZMİR fuarında hizmet sunmasının fuar düzenleyicisi TEMA tarafından engellendiğini iddia etmektedir. Bu nedenle ilgili ürün pazarı ve ilgili coğrafi pazar, fuar düzenleyiciliği faaliyetleri ve stant kurulum hizmetleri olmak üzere iki farklı açıdan değerlendirilmiştir.

I.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (11) Fuar düzenleyiciliği faaliyetleri açısından ilgili ürün pazarı tanımı yapılan geçmiş Kurul kararlarında, ilgili ürün pazarı fuar organizatörlüğü şeklinde geniş⁴ ya da belli bir sektöre yönelik ihtisas fuarı organizatörlüğü şeklinde dar⁵ tanımlanmıştır. Bununla birlikte, Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu'nda da belirtildiği üzere⁶ ihtisas fuarlarında katılımcılar açısından talep ikamesinden ya da düzenleyiciler açısından uzmanlaşma gerekliliği, fuar hazırlık sürecinin uzunluğu ve birtakım maliyetlere katlanması zorunluluğu nedeniyle arz ikamesinden söz etmek mümkün olmadığından dosya konusu olay özelinde aksi gerekmedikçe, ilgili ürün pazarının belli bir sektöre yönelik ihtisas fuarları olarak tanımlanabileceği değerlendirilmektedir.
- (12) Dosya özelinde TEMA'nın düzenlediği tek fuar, evcil hayvanlar için yem, mama, bakım ürünleri, sağlık ürünleri, aksesuarlar, oyuncaklar; veterinerler için klinik malzemeleri gibi evcil hayvan bakım sektörüne özgü ürünleri konu edinen⁷ PET İZMİR ihtisas fuarıdır. Bu çerçevede, fuar düzenleyiciliği açısından ilgili ürün pazarı "evcil hayvan ürün ve aksesuarları ihtisas fuarları" olarak belirlenebilecekse de ilgili ürün pazarının herhangi bir şekilde tanımlanmasının dosya konusu bakımından sonucu değiştirmeyeceği dikkate alınarak kesin bir pazar tanımı yapılmasına ihtiyaç duyulmamıştır.
- (13) Fuarlara yönelik bir yan hizmet olan stant kurulum hizmetleri açısından ise, Kurul tarafından ilgili ürün pazarı tanımı yapılan bir dosya bulunmamaktadır. Bununla birlikte

³ Rekabet Kurumu (2019), Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu, s. 4-5.

⁴ 05-47/674-174, 07-37/376-138 ve 12-35/1000-312 sayılı Rekabet Kurulu kararları

⁵ 00-40/443-243, 05-65/934-254, 07-27/244-79, 07-62/736-264, 07-74/896-333, 08-63/1040-400, 09-22/456-114, 13-55/765-324, 15-34/513-161, 17-02/17-08 sayılı Rekabet Kurulu kararları.

⁶ Rekabet Kurumu (2019), Fuarçılık Sektör İncelemesi Raporu, s. 99-101.

⁷ <http://petizmir.net/Anasayfa#> (Erişim Tarihi: 15.06.2020)

Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu'nda yan hizmetlere ilişkin pazar tanımı yapılması söz konusu olduğunda birden çok hizmet ve organizasyon türünü kapsayacak şekilde geniş ya da ilgili hizmet türüne ve hizmetin yönelik olduğu organizasyonun türüne özgü olmak üzere dar pazar tanımları yapılmasının mümkün olduğu ifade edilmiştir⁸.

- (14) Dosya özelinde, STANDSAL tarafından sunulan stant kurulum hizmetlerinin fuarlara yönelik diğer yan hizmetlerden ayrıştığı ve ilgili ürün pazarı tespitinde bunlardan ayrı olarak ele alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Bu noktada akla gelen diğer bir husus, stant kurulum hizmetlerinin yöneldiği organizasyon türüne (fuar, kongre vb.) veya yöneldiği organizasyonun ilgili olduğu sektöre göre farklılaşıp farklılaşmadığıdır. Ancak, dosya özelinde stant kurulum hizmetleri açısından ilgili ürün pazarının fuarla sınırlı tutularak dar tanımlanması halinde dahi sonucun değişmeyeceği ve ayrıca fuarlara yönelik stant kurulumu bakımından sektörel bir ayrıma ihtiyaç olmadığı gerekçesiyle net bir pazar tanımı yapılmasına gerek duyulmamıştır.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (15) Fuar düzenleyiciliği faaliyetleri bakımından ilgili coğrafi pazarın tanımlandığı geçmiş Kurul kararlarında, ilgili ürün pazarının geniş ya da dar tanımlanmış olması fark etmeksizin kararların çoğunda ilgili coğrafi pazar Türkiye olarak tanımlanmıştır⁹.
- (16) Dosya bakımından da evcil hayvan ürünleri sektörünün belli bir bölgeye atfedilemeyecek şekilde yaygın olması ve katılımcıların farklı coğrafyalardaki fuarlara katılım sağlamasının önünde bir engel bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazarın Türkiye'den daha dar olacak şekilde tanımlanmasını gerektirecek bir husus olmadığı değerlendirilmektedir. Ancak, muhtemel ilgili ürün pazarı tanımları için il bazında olmak üzere yapılacak en dar ilgili coğrafi pazar tanımlarında dahi sonuç değişmeyeceğinden fuar düzenleyiciliği bakımından net bir coğrafi pazar tanımına gerek görülmemiştir.
- (17) Stant kurulumu hizmetleri açısından ele alındığında ise, ilgili ürün pazarının geniş ya da dar tanımlanması fark etmeksizin ilgili coğrafi pazarın Türkiye olarak belirlenebileceği değerlendirilmektedir. Zira dosya kapsamında sunulan bilgiler çerçevesinde STANDSAL'ın stant kurulum faaliyetlerini coğrafi olarak kısıtlayan bir unsur bulunmadığı, bu bağlamda anılan şirketin tüm Türkiye'de hizmet verebildiği, benzer şekilde stant kurulumu yapan teşebbüslerin diğer şehirlerde düzenlenen fuarlara yönelik hizmet sunabildiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte, stant kurulum hizmetleri için il bazında yapılacak en dar pazar tanımlamasında dahi dosya kapsamında varılacak sonuç değişmeyeceğinden kesin bir pazar tanımı yapılması gerekli görülmemiştir.

I.4. Değerlendirme

I.4.1. STANDSAL ile TEMA'nın İlişkileri Hakkında Bilgi

- (18) Dosya kapsamında edinilen bilgiler doğrultusunda, sektörde stant kurulumuna dair ticari ilişkinin katılımcı ile stant kurulum hizmeti veren teşebbüs arasında gerçekleştiği, fuar düzenleyicisinin bu ticari ilişkide taraf olmadığı, katılımcının stant kurulum hizmeti alacağı teşebbüsü fuar düzenleyicisinin önerdiği teşebbüsler arasından seçebilmesinin ya da düzenleyici tarafından önerilenler dışındaki diğer teşebbüslerden hizmet almasının mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

⁸ Rekabet Kurumu (2019), Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu, dn. 135.

⁹ 00-40/443-243, 05-47/674-174, 05-65/934-254, 07-37/376-138, 07-62/736-264, 08-63/1040-400, 13-55/765-324, 15-34/513-161, 17- 02/17-08 sayılı Rekabet Kurulu kararları.

- (19) Başvurusu çerçevesinde, sektörde yaygın olduğu üzere TEMA'nın da PET İZMİR öncesinde Sedeko Dekorasyon ve Fuar Hizm. Ltd. Şti. (Sedeko Stant Tasarım) ve RFA Tasarım San. ve Tic. Ltd. Şti. (RFA Stant Tasarım) olmak üzere iki firmayı çözüm ortağı olarak belirttiği, ancak bu firmalar haricinde stant projesinin teknik olarak onaylanması şartı ile katılımcıların diledikleri stant kurulum firmalarıyla çalışabileceğinin ve fakat TEMA tarafından onaylanmayan stant projelerinin kurulumunun ve yine TEMA tarafından onaylanmayan stant kurulum firmalarının fuar alanında çalışmasının mümkün olmadığı ifade edildiği görülmektedir. Katılımcılara gönderilen bu bilgilendirme mesajlarında TEMA tarafından STANDSAL'a stant kurulum onayı verilmediği bilgisi açıkça yer almaktadır.
- (20) Stant kurulumuna dair ticari ilişki katılımcı ile stant kurulum hizmeti veren teşebbüs arasında gerçekleşmekle birlikte, fuarın genel görünümünden sorumlu olan ve organizasyonun sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesi hususunda yükümlü olan fuar düzenleyicisinin de stant kurulumu sürecinde bazı rolleri bulunmaktadır¹⁰. Şöyle ki; sektördeki yaygın uygulama çerçevesinde fuar düzenleyicisi öncelikle, stantlara ilişkin teknik kriterleri belirleyerek fuar öncesinde katılımcılara bildirmektedir. İzleyen safhada fuar düzenleyicisi, stant kurulumu yapan teşebbüsler tarafından teknik kriterlere uyulup uyulmadığını kurulum öncesinde denetlemekte, uygunluk onayı vermekte ve kurulum için firmaların fuar alanına girişine olanak sağlamaktadır. Kurulum sırasında da düzenleyicinin denetimi devam etmektedir. Teknik kriterlere uygunsuzluk tespit edildiği takdirde, düzenleyici uygunsuzluğun giderilmesini sağlamak amacıyla firmaları uyarmakta, uygunsuzluğun devam etmesi halinde uygulamayı durdurmakta yahut standın açılmasına müsaade etmemektedir. Bunun yanı sıra fuar alanı çalışma kuralları ile iş sağlığı ve güvenliği gereklerine uyum da düzenleyici tarafından kontrol edilmektedir. Stant kurulum firmalarının teknik kriterlere, fuar alanı çalışma kurallarına, iş sağlığı ve güvenliği gereklerine uyumu, söz konusu firmaların daha sonraki fuarlarda düzenleyici tarafından katılımcılara önerilmesi bakımından da önemli bir gösterge teşkil etmektedir.
- (21) Dosya konusu bakımından ele alındığında, TEMA'nın fuar öncesinde STANDSAL'a stant kurulum onayı vermediğini katılımcılara açıkça bildirmesiyle, STANDSAL'ın PET İZMİR katılımcılarına hizmet sunmasının ilk aşamada engellendiği, anılan fuarda STANDSAL'ın katılımcılarla ilişkilerinin teklif alma aşamasında kaldığı anlaşılmaktadır.
- (22) TEMA, STANDSAL'ın daha önceki dönemlerde kendisi tarafından düzenlenen fuarlarda stant kurulumuna yönelik hizmet vermediğini belirtmekte, STANDSAL'a stant kurulum onayı vermemesinin gerekçesini anılan firmanın daha önce yaptığı işlerle ilgili olarak edindiği olumsuz duyular ve firmanın kendilerine güven vermeyen davranışları¹¹ olarak açıklamaktadır.
- (23) Sonuç olarak dosya kapsamındaki bilgilere göre PET İZMİR fuarı, (.....) katılımcı ile gerçekleşmiş, fuarda bir kısmı ortak olmak üzere toplam (.....) adet stant kurulmuş, bu stantlardan dört adedi katılımcılarınca kurulmuş bir kısmı paket stant olarak satın alınmıştır. Diğer stantlar ise on farklı stant kurulum firması tarafından yapılmıştır. TEMA'nın fuar öncesinde çözüm ortağı olarak belirttiği Sedeko Stant Tasarım bu

¹⁰ STANDSAL'ın Kurum kayıtlarına sunmuş olduğu ve Sergileme ve Stand Tasarımcılar Derneği tarafından kendisine gönderilmiş bilgi yazısında yer alan açıklamalardan yararlanılmıştır.

¹¹ TEMA, STANDSAL'ın sahibi ile evcil hayvan fuarları düzenleyen ve TEMA'nın rakibi olan Ulusal Fuarçılık Org. Ltd. Şti. hissedarları arasında akrabalık ilişkisi bulunmasını bu güvensizliğin temel nedeni olarak belirtmiştir. Nitekim, STANDSAL da başvurusunda şirket adı belirtmeksizin bu hususa değinerek bunun PET İZMİR fuarında kendisine stant kurulum onayı verilmemesinin bir gerekçesi olabileceğini ifade etmiştir.

stantların yaklaşık %(.)'ünün kurulumunu gerçekleştirmiş, diğer çözüm ortağı RFA Stant Tasarım ise kendi isteğiyle bu fuarda hizmet vermemiştir.

I.4.2. 4054 sayılı Kanun Kapsamında Değerlendirme

- (24) Yukarıda ayrıntılarına yer verildiği üzere, dosya konusu iddialar, fuar düzenleyicisi TEMA'nın, stant kurulumu faaliyetinde bulunan STANDSAL'a yönelik tek taraflı davranışlarına ilişkin olup 4054 sayılı Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesi kapsamında incelenmiştir.
- (25) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlalden bahsedebilmek için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün hâkim durumda olması ve başvuru konusu davranışın kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir. Bununla birlikte, Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'da (Kılavuz) bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığının açıkça gösterilebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer verilmeyebileceği belirtilmiştir¹². Bu çerçevede, dosya konusu iddialara yönelik olarak yapılacak değerlendirmede öncelikle TEMA'nın davranışının kötüye kullanma olup olmadığı ele alınmıştır.
- (26) Bir davranışın kötüye kullanma olup olmadığının değerlendirilmesinde esas olan, davranışın fiili veya muhtemel rekabet karşıtı piyasa kapamaya yol açıp açmadığının incelenmesi ve iktisadi bir bakış açısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesi olup, davranışın anılan Kanun'un 6. maddesinde örnek olarak sayılan hallerden birine bütünüyle uygunluk göstermesi aranmamaktadır. İncelenen davranışın etkileri, teşebbüsün hâkim durumda olduğu pazarda ortaya çıkabileceği gibi bu pazar ile ilişkili başka bir pazarda da ortaya çıkabilmektedir¹³. Nitekim dosya kapsamında incelenen ve fuar düzenleyicisi TEMA tarafından gerçekleştirilen davranışın da stant kurulum hizmetleri pazarında etki göstermesi beklenmektedir.
- (27) Dosya konusu iddialar incelendiğinde, TEMA ile STANDSAL arasında bir sözleşme ilişkisi bulunmadığı, başvurunun TEMA'nın STANDSAL'a stant kurulum onayı vermemesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Taraflar arasında sözleşme ilişkisi kurulması söz konusu olmasa da TEMA'nın incelenen davranışı neticesinde ortaya çıkan durum sözleşme yapmayı reddetmeye¹⁴ benzer etkiler yarattığından, sözleşme yapmayı reddetmeye ilişkin kriterler dosya konusu davranışın değerlendirilmesinde yol gösterici olacaktır.
- (28) Kılavuz'a göre sözleşme yapmayı reddetmenin ihlal olarak değerlendirilebilmesi için reddetmenin alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olması, reddetmenin alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırmasının muhtemel olması ve reddetmenin tüketici zararına yol açmasının muhtemel olması koşulları birlikte aranmaktadır¹⁵.
- (29) TEMA'nın incelenen davranışıyla STANDSAL'ın PET İZMİR fuarına yönelik hizmet sunmasını engellemiş olmasından yola çıkarak öncelikle bahse konu fuarın stant kurulum hizmetleri alanında faaliyet göstermek için vazgeçilmez olup olmadığı ele

¹² Kılavuz, para. 7.

¹³ Kılavuz, para. 5, 24, 25.

¹⁴ Kılavuz'un 38. paragrafında sözleşme yapmayı reddetme, "Bir teşebbüsün ürettiği mal ya da hizmetler ile sahibi olduğu maddi ya da gayri maddi işletme unsurlarını diğer teşebbüslere sağlamaması ya da bunların diğer teşebbüsler tarafından kullanılmasına doğrudan veya dolaylı olarak izin vermemesi" olarak tanımlanmaktadır.

¹⁵ Kılavuz, para. 43.

alınmıştır. Vazgeçilmezlik koşulunun değerlendirilmesinde, erişim talebi reddedilen unsurun mevcut veya potansiyel ikamesinin olup olmadığı dikkate alınmaktadır. PET İZMİR fuarının düzenlenmeye başladığı 2017 yılından günümüze kadar olan dönemde Türkiye’de düzenlenen yıllık fuar sayısı 2017 yılı için 475, 2018 yılı için 499, 2019 yılı için 482 olarak gerçekleşmiş¹⁶; 2020 yılı için ise 394 olarak planlanmıştır¹⁷. STANDSAL’ın faaliyetlerini fuar konusu ya da fuarın düzenlendiği il itibarıyla bir sınırlama olmaksızın sürdürebildiği dikkate alındığında, ülkemizde bir yılda düzenlenen 500’e yakın fuardan biri olan PET İZMİR’in stant kurulumu faaliyetleri bakımından vazgeçilmez olduğundan bahsedilemeyecektir. Nitekim 2017 yılından beri faal olan STANDSAL’ın daha önce bu fuara yönelik bir faaliyetinin olmaması ve buna rağmen yıllar itibarıyla cirosunu artırması bu durumun bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

- (30) Her ne kadar sözleşme yapmayı reddetme davranışının ihlal olarak değerlendirilebilmesi için sayılan üç koşulun birlikteliği aransa ve bu nedenle Kılavuz’da ancak redde konu olan unsurun vazgeçilmezlik koşulunu sağladığının tespit edilmesi halinde reddetmenin alt pazarda etkin rekabetin ortadan kaldırılmasına yol açmasının muhtemel olup olmadığının değerlendirileceği belirtilse de, dosya konusu davranışın stant kurulumu hizmetleri üzerindeki etkilerini göstermek üzere, ilgili fuarın katılımcı sayısı bakımından Türkiye’deki yeri hakkında bilgi verilmesinde de fayda görülmektedir.
- (31) Türkiye’de düzenlenen tüm fuarlardaki katılımcı sayısı 2018 yılında 66.708, 2019 yılında 62.293 olarak; İzmir’de düzenlenen tüm fuarlardaki katılımcı sayısı ise 2018 yılında 6.263, 2019 yılında 6.631 olarak gerçekleşmiştir¹⁸. TEMA’nın tek fuarı olan PET İZMİR ise 2018 yılında (.....), 2019 yılında ise (.....), 2020 yılında ise (.....) katılımcıyla gerçekleşmiştir. 2018 ve 2019 yılları verileri doğrultusunda, PET İZMİR katılımcılarının STANDSAL’ın hizmet verebileceği fuar katılımcılarının Türkiye bazında yaklaşık %(.....), İzmir bazında ise yaklaşık %(.....) oluşturduğu görülmektedir. STANDSAL başvurusunda PET İZMİR fuarına yönelik olarak (.....) adet katılımcıyla ön çalışmalar gerçekleştirdiğini ifade etmiştir. Ancak pazara ilişkin sayılar, PET İZMİR’in tüm katılımcılarının stantlarını STANDSAL yapacak olsaydı dahi TEMA’nın davranışının alt pazardaki etkilerinin oldukça sınırlı olacağını, stant kurulum hizmetleri pazarı bakımından ilgili coğrafi pazarın Türkiye ya da İzmir olarak tanımlanmasının bu durumu değiştirmeyeceğini açıkça göstermektedir.
- (32) Bu açıklamalar ve değerlendirmeler çerçevesinde, fuar düzenleyiciliği faaliyetleri bakımından ilgili pazar en dar olabilecek şekilde ürün boyutuyla “evcil hayvan ürün ve aksesuarları ihtisas fuarları”, coğrafi boyutuyla “İzmir” olarak tanımlansa ve TEMA bu pazardaki tek oyuncu olsa dahi¹⁹, şikâyete konu davranışın STANDSAL’ın faaliyet gösterdiği stant kurulum hizmetleri bakımından rekabet karşıtı piyasa kapamaya neden olmayacağı, bu çerçevede 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi anlamında bir kötüye kullanmadan bahsedilemeyeceği, bu nedenle TEMA için ayrıca bir hâkim durum değerlendirmesi yapılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

¹⁶ <https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php> (Erişim tarihi: 22.06.2020)

¹⁷ <https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/AnaSayfa.php> (Erişim tarihi: 22.06.2020) (Covid-19 pandemisi nedeniyle yapılan güncellemeleri içeren 29.05.2020 tarihli fuar takvimindeki bilgiler esas alınmıştır.)

¹⁸ <https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php> (Erişim tarihi: 22.06.2020)

¹⁹ Kaldı ki Türkiye’de Ulusal Fuarçılık Org. Ltd. Şti. tarafından PETZOO adıyla bir “Evcil Hayvan Ürün ve Aksesuarları İhtisas Fuarı” daha düzenlenmekte olup PETZOO’nun katılımcı sayısı 2019 yılında 121 olarak gerçekleşmiştir (<https://petfuari.com/turkiye/petzoo-turkiye-2019-katilimci-firmalari/> Erişim tarihi: 23.06.2020).

J. SONUÇ

- (33) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.